

In memoriam Ir. J. de Wilde

1908-1981

Op 20 mei van dit jaar overleed na een langdurige ziekte onze oudvoorzitter Ir. J. de Wilde. Jacob de Wilde was 4 oktober 1908 te Nieuwe-Tonge geboren als zoon van de Secretaris en Ontvanger in die gemeente. Hij stamde uit een familie van boeren, artsen en ambtenaren. Vijf jaar lang bezocht hij de H.B.S. in Middelharnis, alwaar hij in 1925 het eindexamen aflegde. Hij bezat toen een grote neiging tot de schilderkunst. Het liefst had hij zich daarin verder willen bekwamen, maar zijn vader kon met dat plan niet instemmen. Zodoende vertrok de jonge Jacob naar Delft om er de studie voor bouwkundig ingenieur aan te volgen. Hij studeerde af bij Prof. Granpré Molière, veel had hij in Delft ook te danken aan Prof. Odé.

In 1938 trad De Wilde in het huwelijk met C. H. W. van Zwet, een domineesdochter die in Den Haag de Tekenacademie met succes had doorlopen. Hij bouwde op het eiland Flakkee een architectenpraktijk op, die door de crisisjaren moest worden afgebroken. In 1939 associeerde hij zich met architect Bos te Deventer. Hij maakte daar ontwerpen voor verbouwingen van café's en fabrieken zoals de vleeswarenfabrieken van Hunink, Linthorst en Zendijk. De oorlogsjaren brachten de jonge architect aldaar in moeilijkheden, zodat hij uit Deventer vertrok. Een nieuwe werkkring werd bij de firma Korteweg in Breda gevonden, alwaar De Wilde in 1942 in dienst trad als ontwerper en taxateur. Hij verrichtte na de bevrijding veel werk voor het Zuidnederlands Expertise Bureau van Ir. A. Fick. Het jonge gezin had intussen een zomerhuis in Ulvenhout gevonden en in 1943 werd deze verruild voor de houten villa op het landgoed De Blauwe Kamer.

Kort daarna begon Ir. J. de Wilde in januari 1945 een eigen architectenpraktijk, die hij 36 jaar lang heeft mogen uitoefenen. Reeds spoedig werd hij door het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aangewezen als Hoofd van de Kunstbescherming in Westelijk Noord-Brabant. Daaruit vloeiden vele restauratieopdrachten voort, vooral in West-Brabant en Zeeland. De architectenpraktijk groeide zo voor spoedig, dat De Wilde in 1948 lid werd van de Bond van Nederlandse architecten en in het Montenspark te Breda een eigen huis kon betrekken. Hij had inmiddels ook opdrachten gekregen voor woningbouw te Dinteloord, Klundert, Rucphen en Hoeven. In Princenhage ontwierp De Wilde de Burgerhof achter de Mastbosstraat, te Breda 194 woningen

in het Liniekwartier, de Markflat en vele particuliere bouwwerken. Een omstreeks 1946 aangegane associatie met de Dordtse architect Van Bilderbeek vond spoedig haar einde, omdat beide deelgenoten erg veel eigen werk kregen.

In de loop der jaren heeft Ir. De Wilde vooral zijn sporen verdiend op het gebied van monumentenrestauraties. Hij werd de restauratie-architect van vele Hervormde kerken in het gebied van onze Kring en ver daarbuiten. Dit was het geval te Bergen op Zoom, Breda (Lutherse kerk), Dinteloord, Etten, Hooge- en Lage Zwaluwe, Kruisland, Leur, Made, Oirschot, Princenhage, Terheijden, Vught, Willemstad (de eerste restauratie), Zevenbergen en Zundert. In 1954 kreeg hij de eervolle opdracht om het werk van de gebroeders Van Nieukerken en Ir. Van Heukelom: de restauratie van de Grote Kerk en de toren van Breda voort te zetten. In de stad Breda heeft hij ook vele woonhuizen gerestaureerd, zoals de Auberge De Arent en het huis Wyngaarden, De Vergulde Craen, de Bondsspaarbank in de Catharinastraat, de kerkehuizen in de Reigerstraat en de Vishal. Buiten de stad was hij de architect van de restauratie van kasteel Bouvigne en de landhuizen Burgst en Zoudtlandt. In Sint Michielsgestel wist hij de toren van „Het Vaantje” prachtig te herstellen. Een zeer belangrijk object was ook het Markiezenhof te Bergen op Zoom, welks restauratie hij eerst samen met architect Bom, later met architect Canneman begeleidde. Bekend zijn ook de door De Wilde uitgevoerde restauraties van het in de oorlog verwoeste raadhuis van Sluis en van de radhuizen van Dinteloord en Sint Maartensdijk.

Ir. de Wilde had zitting in het bestuur van enkele commissies, verenigingen of instellingen. Zo is hij lid geweest van de Schoonheids- of Welstandscommissies te Tilburg, Eindhoven en 's-Hertogenbosch en in het Land van Heusden en Altena. In 1978 trad hij af als voorzitter van de Welstandscommissies te Middelburg en te Vlissingen. Vanaf 1947 was hij ouderling van de Nederlands Hervormde Gemeente te Ginneken en hij trad toe tot het dagelijks bestuur van Huize De Werve. In 1957-58 is hij voorzitter geweest van de Rotary Club Breda. Van 1972-1976 was hij bestuurslid van het Stedelijk Museum voor Geschiedenis en Oudheidkunde. In 1975 werd hij lid van het Comité Monumentenzorg M 75 in Breda. Hij trof daarin o.a. voorbereidingen tot het oprichten van een werkgroep die opmetingen van middeleeuwse kelders in de binnenstad moest verrichten.

Als men de talrijke activiteiten van de overleden oud-voorzitter overziet, blijkt dat hij zowel restauraties als nieuwbouwwerken op zijn

Ir. J. DE WILDE

naam heeft staan. Hij mag echter vooral gezien worden als de beschermer en hersteller van talrijke monumenten in ons gebied. Bij zijn werk probeerde hij zich als scheppend kunstenaar van de eigen tijd geheel weg te cijferen. Het *monument* kwam voor hem op de eerste plaats. Zijn devies was: restaureren is behouden. Hij trachtte de geschiedenis te laten spreken en zo weinig mogelijk aan een gebouw toe te voegen. Hij wilde zich steeds inleven in de gedachten van de ontwerper van een monument. Op deze wijze en met die instelling heeft De Wilde veel en bijzonder goed werk gedaan voor de instandhouding en conservering van talrijke gebouwen, die ons uit het verre verleden bewaard zijn gebleven.

Onder het presidiaat van Mr. J. W. Bosch is Ir. de Wilde in 1959 bestuurslid van onze Kring geworden. Toen Drs. Y. P. W. van der Werff, de opvolger van Mr. Bosch, in het begin van de jaren zeventig de wens uitte als zodanig af te treden, werd na enig aandringen Ir. J. de Wilde in 1974 bereid gevonden het presidiaat op zich te nemen. Zeven jaar lang heeft hij die functie met ere vervuld. In de Ledenvergadering van 27 april 1981 werd besloten hem te benoemen tot erelid van onze Vereniging. Van dit erelidmaatschap heeft De Wilde niet lang meer mogen genieten.

Wij nemen afscheid van hem vol respect en waardering voor het vele dat hij op het gebied van de architectuur, maar vooral als restaurator van talrijke waardevolle monumenten in ons gebied heeft verricht. Nogmaals danken we hem voor de betrokkenheid die hij gedurende 22 jaar met De Oranjeboom heeft betoond en tot uitdrukking gebracht.

Het Bestuur.